

Kult osobnosti na příkladu J. V. Stalina a K. Gottwalda

Práce s novinovými výtisky, které vyšly při příležitosti úmrtí J. V. Stalina a K. Gottwalda

Cílová skupina: 2. stupeň ZŠ; SŠ

Kontaktní osoba: Barbora Kulihová, barbora_kulihova@nm.cz

Motivace vzniku programu:

Pracovní list je založen na práci s periodikem *Československá armáda: Obrázkový čtrnáctideník čs. branné moci*, roč. 2, č. 6. a 7. Citovaná čísla vyšla u příležitosti pohřbů J. V. Stalina a K. Gottwalda. List je vhodný pro rychlé opakování učiva či doplnění probírané látky.

Místo konání programu: Školní třída

Časová dotace: 15 minut

Nutný materiál: Pracovní materiály, psací potřeby

Maximální počet účastníků: 30 žáků

Návaznost na RVP ZV:

- vzdělávací oblast: *Člověk a společnost*
- vzdělávací obor: *Dějepis*; tematický celek: *Rozdělený a integrující se svět*
- průřezová témata: *Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova*

Učivo:

- studená válka, rozdělení světa do bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- vývoj Československa po roku 1948 do roku 1989

Očekávané výstupy:

Žák

- prokáže základní orientaci v dějinách Československa mezi léty 1918–1989;
- se učí na základě reflektovaného prožitku vnímat dějinnou výpověď dobového tisku;
- užívá písemných a obrazových pramenů k poznání minulosti.

Návaznost na RVP SŠ:

- vzdělávací obor *Dějepis*: MODERNÍ DOBA II – SOUDOBE DĚJINY

Učivo:

- Evropa a svět po válce (OSN, princip sociálního státu)
- východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc

Očekávané výstupy:

Žák

- prokáže základní orientaci v dějinách Československa mezi léty 1948–1953;
- rozeznává klíčové reálie a okamžiky ve vývoji Československého státu a zařadí je do kontextu dějin 20. století;
- vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí (USA, SSSR), dále na situaci ve střední Evropě a v naší zemi;
- se učí na základě reflektovaného smyslového prožitku vnímat dějinnou výpověď dobového tisku;
- užívá písemných a obrazových pramenů k poznání minulosti.

★ Klíčová slova:

- kult osobnosti, 50. léta, J. V. Stalin, K. Gottwald

★ Metody a techniky:

- slovní (výklad, práce s písemnými prameny, prezentace – tvorba zprávy), práce s dobovými materiály, brainstorming, skupinová práce

★ Možný pracovní postup – práce s dobovým tiskem

- Rozdělte žáky do skupin po 4 osobách. Rozdejte do skupin výtisk novin věnovaný buď úmrtí J. V. Stalina, anebo K. Gottwalda. Žáci mají za úkol sledovat, jakou formou je daná osobnost v textu prezentována, hledat znaky kultu osobnosti. Každá skupina si zvolí svého mluvčího, který jejich zjištění prezentuje. Na závěr hledají společné prvky ve vnímání osobností J. V. Stalina a K. Gottwalda v tisku 50. let 20. století.

Návrh odpovědi:

K. Gottwald

★ 1 Pročtěte si předložený výtisk novin *Československá armáda: Obrázkový čtrnáctideník čs. branné moci*, roč. 2, č. 7 a pokuste se vystihnout, jak je K. Gottwald v tisku prezentován pomocí znaků kultu osobnosti:

- **titulní strana:** „Věčně bude žít v československém lidu jméno soudruha Klementa Gottwalda. Bude žít v našich srdcích, v našich myslích, v našich činech.“

➤ s. 2

- „Odešel milovaný vůdce našeho pracujícího lidu, náš nejlepší a nejvěrnější žák Lenina a Stalina, pravý otec naší svobodné lidově demokratické vlasti.“
- „Odešel soudruh Gottwald, který nás učil a naučil náš lid, jak bít kapitalisty, vykořisťovatele, nepřátele lidu a který v tomto boji sjednotil nerozlučně české a slovenské pracující.“
- „Odešel soudruh Gottwald, který pevně a neochvějně vedl veliký zápas našeho lidu proti fašistickým okupantům za národní svobodu.“
- „Odešel soudruh Gottwald, který v naší vlasti, osvobozené hrdinskými sovětskými vojsky, vedl nás k budování nového řádu, v němž nevládnou již kapitalisté, velkostatkáři a zahraniční imperialisté, ale dělnická třída v bratrské jednotě se všemi vrstvami pracujícího lidu.“

- Odešel soudruh Gottwald, který nám otevřel perspektivu světlé socialistické budoucnosti, perspektivu míru, blahobytu a štěstí lidu a učil nás každodenně, jak socialismus v naší vlasti budovat.“

★ 2 Srovnajte informace uvedené v levém sloupci s předloženým výtiskem věnovaným úmrtí Klementa Gottwalda. Označte, zda se jedná o pravdu, či lež, případně uveďte správnou odpověď.

Známa fakta	Pravda	Lež	Správná odpověď
Datum úmrtí: 14. březen 1953			
Členové rodiny K. Gottwalda, představitelé strany, vlády a zahraničních delegací se setkali na tribuně Václavského náměstí.			
Tělo K. Gottwalda bylo uloženo v Národním muzeu na Václavském náměstí.			
Generálové doprovodili vrchního velitele na Petřín.			
K. Gottwald se nezajímal o československé vojáky v SSSR a nikdy se s nimi nesešel.			
Ministrem národní obrany byl armádní generál dr. Alexej Čepička.			
K. Gottwald se účastnil pohřbu J. V. Stalina v Sovětském svazu.			
Autorem básně <i>Gottwald je v nás</i> je Vítězslav Nezval.			
Dobový tisk předkládal čtenáři informaci, že obyčejný lid oslavoval úmrtí K. Gottwalda a J. V. Stalina.			